

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Κοινωνικός Διάλογος για την προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική προστασία και άλλες διατάξεις»

Με το υπό ψήφιση Νσχ θεσμοθετείται η δημιουργία Επιτροπών στις οποίες συμμετέχουν, αφενός, εκπρόσωποι της Δημόσιας Διοίκησης και, αφετέρου, επαγγελματικών οργανώσεων με σκοπό την ανάπτυξη διαλόγου για ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικού αποκλεισμού. Επιχειρούνται επίσης τροποποιήσεις σε σειρά ζητημάτων του εργατικού και του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου.

Επί των άρθρων 1 και 2 Νσχ.

Με τις υπό ψήφιση διατάξεις συνιστώνται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων δύο νέες Επιτροπές, η Εθνική Επιτροπή για την Απασχόληση και η Εθνική Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας. Οι Επιτροπές αυτές συγκροτούνται από διαφόρους εκπροσώπους της Δημόσιας Διοίκησης και από εκπροσώπους των εργατικών και εργοδοτικών οργανώσεων. Η Εθνική Επιτροπή για την Απασχόληση έχει ως σκοπό να προωθήσει τον κοινωνικό διάλογο κυρίως σε ζητήματα απασχόλησης και ανεργίας, ενώ η Εθνική Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας κυρίως σε ζητήματα καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Επί του άρθρου 4 Νσχ.

Με την πρώτη παράγραφο της υπό ψήφιση διάταξης παρέχεται εξουσιοδότηση προκειμένου να εκδίδεται Υπουργική Απόφαση με την οποία θα καθορίζονται συγκεκριμένα οι εργασίες, τα έργα ή οι δραστηριότητες που από τη φύση τους ή από τις συνθήκες υπό τις οποίες εκτελούνται, είναι πιθανό να βλάψουν την υγεία, την ασφάλεια ή την ηθική των ανήλικων εργαζομένων. Η υποχρέωση να προσδιορισθούν οι παραπάνω εργασίες, μετά μάλι-

2

στα από σχετική συνεννόηση με τις ενδιαφερόμενες επαγγελματικές οργανώσεις, προβλέπεται από το άρθρο 4 παρ. 1 της « Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας αρ. 182 σχετικά με τις χειρότερες μορφές εργασίας των παιδιών», η οποία κυρώθηκε με το ν. 2918/2002. Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι ανάλογος προσδιορισμός εργασιών, στις οποίες απαγορεύεται να απασχολούνται ανήλικοι εργαζόμενοι, επειδή αυτές θεωρούνται «επικίνδυνες, βαριές, ανθυγιεινές και γενικά εργασίες που βλάπτουν την ψυχική υγεία και εμποδίζουν την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων (ανηλίκων)» υφίσταται στο Παράρτημα II του άρθρου 11 του Π.Δ. 62/98 «Μέτρα για την προστασία των νέων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 94/33/ΕΚ».

Με την τέταρτη παράγραφο της υπό ψήφιση διάταξης ορίζεται ότι ο εργοδότης που απασχολεί ανηλίκους σε εργασίες κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή. Με το δεύτερο εδάφιο της εν λόγω παραγράφου ορίζεται ότι με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος έχει την επιμέλεια ανηλίκου που απασχολείται κατά παράβαση των ιδίων διατάξεων. Εν προκειμένω όμως τίθεται το ερώτημα, εάν η ποινική κύρωση θα επιβάλλεται με βάση μόνο το γεγονός της παράνομης απασχόλησης του ανηλίκου ή απαιτείται και η γνώση ή η συναίνεση εκείνου που έχει την επιμέλειά του. Σημειωτέον ότι η πρόσθετη αυτή προϋπόθεση προβλέπεται και από την παράγραφο 3 του άρθρου 12 του Π.Δ. 62/98 «Μέτρα για την προστασία των νέων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 94/33/ΕΚ», η οποία ορίζει ότι «Με το πρόστιμο του άρθρου 24 (παραγρ. 1 εδάφιο α) του Ν. 2224/94 και τις ποινικές κυρώσεις του ιδίου νόμου τιμωρείται και εκείνος που έχει την επιμέλεια του νέου, όταν επιτρέπει σε αυτόν να απασχολείται κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος διατάγματος». Επίσης, για λόγους αρτιότερης νομοτεχνικής διατύπωσης, προτείνεται η αναδιατύπωση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 4 της υπό ψήφιση διάταξης και αντί της φράσης «Εργοδότης που παραβιάζει τις διατάξεις και απασχολεί ανηλίκους σε εργασίες, έργα ή δραστηριότητες κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή» να τεθεί η φράση «Εργοδότης που απασχολεί ανηλίκους σε εργασίες, έργα ή δραστηριότητες κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή».

Επί του άρθρου 6 Νοσχ.

Με την υπό ψήφιση διάταξη επιχειρείται η τροποποίηση των διατάξεων του Α.Ν. 539/1945, όπως ισχύει, ως προς τις προϋποθέσεις χορήγησης σε μισθωτούς της ετήσιας άδειας αναψυχής. Βασική προϋπόθεση, σύμφωνα με τη ισχύουσα διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 Α.Ν. 539/1945, για να χορηγηθεί για πρώτη φορά άδεια αναψυχής είναι και η συνεχής επί δέκα μήνες

απασχόληση του μισθωτού στο συγκεκριμένο εργοδότη (βασικός χρόνος απασχόλησης). Οι επόμενες ετήσιες άδειες χορηγούνται κάθε νέο ημερολογιακό έτος, χωρίς να απαιτείται η συμπλήρωση κάποιου ελάχιστου χρόνου απασχόλησης από τη λήψη της προηγούμενης άδειας.

Η υπό ψήφιση διάταξη ορίζει ότι ο εργαζόμενος θα δικαιούται να λάβει από την έναρξη της απασχόλησής του ποσοστό της ετήσιας κανονικής άδειας, κατ' αναλογία προς το χρόνο εργασίας του στον ίδιο εργοδότη. Δηλαδή καταργείται πλέον η προϋπόθεση του βασικού χρόνου απασχόλησης για τη λήψη της άδειας. Ως λόγος της τροποποίησης αυτής αναφέρεται στην εισηγητική έκθεση η ανάγκη συμφωνίας με το άρθρο 7 της οδηγίας 93/104 του Συμβουλίου, όπως ερμηνεύθηκε με την απόφαση ΒΕCΤU (Υπόθεση C-173/99) του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η απόφαση αυτή του Δ.Ε.Κ. αφορά διάταξη του βρετανικού δικαίου, η οποία δεν προέβλεπε ούτε τη χορήγηση αυτούσιας άδειας ούτε την καταβολή αποζημίωσης άδειας σε μισθωτούς, οι οποίοι δεν είχαν συμπληρώσει ελάχιστη διάρκεια απασχόλησης στον ίδιο εργοδότη τουλάχιστον 13 εβδομάδων (Για την απόφαση αυτή βλ. Τ. Σιγάλα, Δ.Ε.Ε. 2002, σ. 977 επ. Γ. Θεοδόση, Σχόλιο Δ.Ε.Ε. 749 επ.). Πάντως, το ελληνικό δίκαιο προβλέπει σε κάθε περίπτωση τη χρηματική αποζημίωση του μισθωτού, εάν λυθεί η σχέση εργασίας του, πριν συμπληρωθεί ο ελάχιστος βασικός χρόνος απασχόλησης. Επίσης στην εν λόγω απόφαση του Δ.Ε.Κ. ρητά ορίζεται (σκέψη 61) ότι τα Κράτη μέλη μπορούν να καθορίσουν τρόπους άσκησης του δικαιώματος άδειας των μισθωτών κατά τις πρώτες εβδομάδες της απασχόλησής τους, δηλαδή μπορούν να ορίζουν ότι οι μισθωτοί λαμβάνουν αυτούσια άδεια αναψυχής μόνο μετά από κάποιο διάστημα απασχόλησης.

Εν προκειμένω όμως τίθεται το ερώτημα ποιο μπορεί να είναι το ποσοστό της ετήσιας άδειας, το οποίο μπορεί να λάβει ο μισθωτός κατ'αναλογία του χρονικού διαστήματος απασχόλησής του. Θα μπορούσε έτσι να διερωτηθεί κανείς εάν μισθωτός, ο οποίος απασχολήθηκε μόλις έξι εργάσιμες ημέρες, θα μπορεί να ζητήσει να λάβει το αναλογούν στην απασχόλησή του αυτή ποσοστό άδειας, το οποίο όμως θα είναι μικρότερο της μιας ημέρας, αφού μία ημέρα άδειας αντιστοιχεί περίπου σε δέκα πέντε ημέρες (ημερολογιακής) απασχόλησης.

Περαιτέρω, με την υπό ψήφιση διάταξη καταργείται «η αρχή του αδιαιρέτου» της άδειας αναψυχής, η οποία αποβλέπει στη σωματική και ψυχική ανάπαυση των μισθωτών και ανάκτηση νέων δυνάμεων για εργασία, πράγμα που δεν είναι δυνατόν να γίνει σε διάστημα μόνο μερικών ημερών, αλλά απαιτείται μεγάλο χρονικό διάστημα απομάκρυνσης από κάθε απασχόληση (βλ. Κ. Μαρκόπουλου, Η άδεια των μισθωτών, 1985, σ. 35). Η αρχή αυτή διασπάσθηκε, αλλά μόνο μερικά, με το άρθρο 7 της εγσσε της 26.1.1977 που κυρώθηκε με το ν. 549/1977 και επέτρεψε, κατ' εξαίρεση και υπό προϋποθέσεις, την κατάτμηση του χρόνου άδειας σε δύο περιόδους, εκ των οποίων η πρώτη περίοδος άδειας δεν μπορεί να περιλαμβάνει λιγότερες των έξι (6)

εργάσιμων ημερών ή, προκειμένου περί ανηλίκων, λιγότερες των δώδεκα (12) εργάσιμων ημερών (ως προς την ισχύ των ανωτέρω διατάξεων και μετά τον ν. 1346/1983 βλ. Ι. Κουκιάδη, Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις, σ. 464. Καρακατσάνη-Γαρδίκια, Ατομικό Εργατικό Δίκαιο, σ. 378) .

Επί πλέον, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 2 της υπ' αριθμ. 52 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας «περί κανονικών κατ' έτος αδειών μετ' αποδοχών», η οποία κυρώθηκε με τον ν. 2081/1952 «η εθνική νομοθεσία δύναται κατ' εξαίρεσιν να επιτρέπει τμηματικήν χορήγησιν της αδειας, αλλά μόνο ως προς τμήμα ταύτης, το χορηγούμενο καθ' υπέρβασιν του εν τω παρόντι άρθρω προβλεπομένου ελαχίστου χρονικού ορίου». Το ελάχιστο αυτό χρονικό όριο, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, είναι έξι εργάσιμες ημέρες. Συνεπώς, σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη της Δ.Σ.Ε. θα πρέπει, υπό οποιαδήποτε εκδοχή, να εξασφαλίζεται ετησίως τουλάχιστον ένα μη διακεκομμένο χρονικό διάστημα αδειας αναψυχής μεγαλύτερο των έξι ημερών. Όμως, αυτό δεν θα συμβαίνει, εάν ο μισθωτός επιλέγει να λαμβάνει ανά μήνα το αναλογούν ποσοστό ημερών αδειας αναψυχής, πράγμα που πλέον επιτρέπεται. Σημειωτέον ότι οι διατάξεις για την άδεια αναψυχής των εργαζομένων έχουν χαρακτήρα δημόσιας τάξης, οπότε η συναίνεση του εργαζομένου να λαμβάνει διακεκομμένη την άδεια, δεν αίρει την αντίθεση προς την έννομη τάξη.

Επί του άρθρου 8 Νοχ.

Με την παράγραφο 14 του άρθρου 4 του Π.Δ. 17/1996 ορίζεται ότι ο γιατρός εργασίας της επιχείρησης τηρεί για κάθε εργαζόμενο σχετικό φάκελο στον οποίο περιλαμβάνεται ατομικό βιβλιάριο επαγγελματικού κινδύνου, όπου αναγράφονται τα αποτελέσματα των ιατρικών εξετάσεων, στις οποίες υποβάλλεται ο εργαζόμενος. Δικαιούνται να λάβουν γνώση του φακέλου και του βιβλιαρίου του εργαζομένου μόνο οι αρμόδιοι υγειονομικοί επιθεωρητές, οι γιατροί του οικείου ασφαλιστικού οργανισμού και ο ίδιος ο εργαζόμενος.

Με την υπό ψήφιση διάταξη ορίζεται ότι στο ανωτέρω βιβλιάριο απαγορεύεται να αναγραφούν άλλα στοιχεία πέραν των αποτελεσμάτων των ιατρικών και εργαστηριακών εξετάσεων. Επιπλέον ιατρικά δεδομένα δεν επιτρέπεται να συλλεγούν, παρά μόνο στο μέτρο που εξυπηρετούν συγκεκριμένους θεμιτούς σκοπούς που συνδέονται με τη θέση του μισθωτού στην επιχείρηση και εφόσον εξασφαλίζεται η συναίνεσή του. Οι σκοποί αυτοί προσδιορίζονται συγκεκριμένα και μπορούν να συνδέονται μόνο με την αξιολόγηση της καταλληλότητας του μισθωτού για τη συγκεκριμένη θέση εργασίας, με την ανάγκη να εκπληρωθούν υποχρεώσεις του εργοδότη για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και με τη θεμελίωση ενδεχομένως δικαιωμάτων του εργαζομένου ή με τη χορήγηση κοινωνικών παροχών.

Επί του άρθρου 9 Νοσχ.

Με την πρώτη παράγραφο της υπό ψήφιση διάταξης ορίζεται ότι μόνο ιατροί οι οποίοι έχουν αποκτήσει την ειδικότητα της ιατρικής της εργασίας, μπορούν να ασκούν τα καθήκοντα του ιατρού της εργασίας. Με την δεύτερη παράγραφο της υπό ψήφιση διάταξης ορίζεται ότι οι ιατροί οι οποίοι κατ' εξαίρεση ασκούν σήμερα τα καθήκοντα του ιατρού εργασίας, χωρίς να έχουν αποκτήσει την αντίστοιχη ειδικότητα, οφείλουν να ολοκληρώσουν τον κύκλο εκπαίδευσης μέσα σε μια πενταετία από τη δημοσίευση του νόμου.

Αθήνα, 26 Μαρτίου 2003

Ο εισηγητής επιστημονικός συνεργάτης
Κώστας Παπαδημητρίου
Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
Στέλιος Ν. Κουσούλης
Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Αντώνης Μ. Παντελής
Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
Καθηγητής Κώστας Μαυριάς